

VEGYESEK.

Gabonakiviteli tilalom 1585 és 1587-ben. Ernő főherceg 1585. augusztus 4-én (Orsz. Lev. Tört. Eml. Pénzügy) kelt levelével értesíti Dobó Ferenczet, Bars vármegye főispánját mint a Dunántúl főkapitányát, hogy mivel rossz termés volt az idén s előre láthatólag a gabona drága lesz, a gabonakivitel eltiltatott, különösen a török hódoltság területére, ahová nyereszkesedés végett sok gabonát szoktak kivinni.

Ismét 1587 márczius 1-én (u. o.) Rudolf király megint eltiltja a gabonakivitel különösen a török részre, elkobzás terhe alatt, mint-hogy már évek óta rossz a termés és nem akarja hogy az ország gabona-szükségben szenvedjen. Sz.

Borkivitelünk Angliába. A mult füzetben (305-309l) közöltük azt a szabadalomlevelet, melyet Sedgewick társulata 1699-ben kapott arra, hogy az angol szöveteket Ausztriába és Magyarországon keresztül Perzsiába és viszont onnan a nyers selymet Angliába szállithassa s hazánkban is raktárakat állítson föl. Wenzel Gusztáv a Magyar Tört. Tár II. kötetében (214. l.) viszont a Királyi könyvekből (XXVI 200.) közzétette I. Lipót királynak 1702. szeptemberében e társulat részére adott szabadalmát, a magyar borok kivitelére. E szabadalomlevél kiszolgáltatására a bécsi udv. kamara 1702. szeptember 4-én (Insinuata Camerae Aulicae 1702 n° 70.) szölitotta föl a magyar udv. kancelláriát. Sedgewick Zakariás angol kereskedő—igy. szól a kamara átírata, amely szabatosabban adja elő a dolgot, mint a Wenzel közölte pátens — 1700-ban, mintegy 1000 akó *magyar bort* vitt ki *Angliába*, ami e nemben az *első* kísérlet volt. Ezután onnan visszatérve a bécsi kamaránál bejelentette, hogy mivel most már, a borbevitelre az angol parlamenttől is engedélyt nyert, még nagyobb mennyiségű bort akar Magyarországon összevásárolni, és kivinni. Minthogy pedig a háború miatt, a francia bor bevitel Angliába el van tiltva, Sedgewick vállalata Magyarországra nézve is hasznosnak ígérkezik, a kamara kéri a kancelláriát, hogy neki a kívánt szabadalomlevelet adja ki, a vállalat védelmére, melynek érdekében a kamara a maga részéről a Magyarországon és az osztrák örökös tartományokban szedett kiviteli vámnak egy-egy harmadát elengedte.

A kancellária a kérelmet teljesítette is, de a bécsi kamarának szeptember 27-én kelt átirata szerint, a szabadalomlevél kiállítása fejében olyan magas taksát követelt Sedgévicktől, ami talán a borkivitelből remélt egész jövedelmével sem ért föl. A kamara tehát igen meleg hangon kérte a kancelláriát, hogy e taksát engedje el, amit a kancellária meg is tett.

Magáról a borkivitelről azonban az Orsz. Levéltárban adatok nincsenek, azt hisszük hogy ez iránt a további kutatásokat nagyobb sikerrel Angliában lehetne eszközölni. T.

A kincstár szürete a Hegyalján 1748-ban. A magyar kir. kincstárnak a Hegyalján mindig voltak szőlő-földjei; néha több, néha kevesebb, a szerint amint inkább szeretett a házi kezeléssel bajlódni, vagy inkább árendába, néha örökre is eladta. Különösen sok szőlőhöz jutott H. Rákóczi Ferencz megnótázásával. 1746-ban a következő szőlők tartoztak a tokaji kincstári uradalomhoz:

A *tokaji* hegyen: Bornemisza, Egri, Pap máskép Görbe, Nagy és Kis-Verebes, Kanducs, Vitéz, Német, Konya, Hétszőlő, Barát, Messze látó, Szerelmi, Ménésd oldal, Temető, Keskenyág, Aranyos, Bossányi;

a *tarcali* hegyen: Szarvás, Murát, Kis-Vannyai, Ördög, Előhegy, Nagy Baksó, Mandulás, Nagy Váti, Buria, Király Gál, Forrás, Mogyorós; Nagy- és Kis-Thurzó, Nagy- és Kis-Cserfás, Felső-Thurzó, Árnyék;

a *sátoraljai* helyi hegyen: Oremus, Veresharaszt;

a *kisfaludi* hegyen: Göböl, máskép Várhegy;

a *tályai* hegyen: Fövényes, Hetény, Csékhegy, Rosenberg, Kövágó, Nagy- és Kis-Megyes, Koldu-Nyires;

a *mádi* hegyen: Nagy hegy, Kisebbik hegy, Becek, Kövágó;

a *tolcsvai* hegyen: Csető, Nagy- és Kis-Zsadány, Bialka;

a *sárospataki* hegyen: Nagy- és Kis-Czinege, Királyhegy;

a *zempléni* hegyen: Pádi hegy.

Ezen szőlők igazgatása egy inspectorra volt bízva, aki közvetlenül a tokaji kincstári uradalom igazgatójának tartozott felelősséggel. Szüret idején a szepesi kamarai adminisztráció egy-egy tanácsosa küldött ki a terjedelmesebb szőlő complexumokra biztosul. A biztos urak valóban szüreteltek: vigan éltek, jó borokat ittak és 5 frt napidiját huztak. Melléjük ki volt rendelve a szőlőgazdaság vagy az uradalom egy egy tisztviselője és az uradalmi hajduk. A szüretelési költségek szertelensége feltűnt a kincstár elnökének, gr. Grassalkovich Antalnak s mikor 1748. október havában a tokaji uradalmat megszemlélte, kiadta a rendeletet, hogy a szepesi kamarai adminisztráció ezentul csak egy tanácsost küldjön ki, akinek a felügyelete alatt a tokaji uradalom tisztjei hivatalból, napidij nélkül vezessék a szüretelést és a bortized besze-